

ДЕЦЕНТРАЛИЗАЦИЈА НАША ЦЕЛ

Центарот за Економски Анализи (ЦЕА) е „think tank“ на економисти кои ја делат заедничката визија за Република Македонија како нова расцветка Европска економија интегрирана во регионалната и светската пазар.

Мисијата на ЦЕА е континуирано да врши истражувања за економскиот развој и економската политика на Република Македонија и врз основа на тоа да понуди препораки, предлози и мерки каде што смета дека е соодветно.

info@cea.org.mk www.cea.org.mk Наскоро: <http://www.lsg-data.org.mk>¹

Од уредникот

Почитувани читатели,

Македонија е во процес на создавање на основните институции и креирање на улогите, односите и одговорностите на различни нивоа на власт. Вложување се високи; успешниот исход ќе има голем придонес во постигнувањето на широките цели за стабилност, раст, просперитет и национална кохезија.

Фискалната децентрализација е дел од процесот на децентрализација. Таа претставува следен чекор во политичката и административна децентрализација. Случајот на Македонија е комлексен и се уште постои ниско ниво на квалитетна и убедлива дебата по оваа тема. Почнувајќи од 1ви Јули 2005 год. новиот Закон за финансирање на ЕЛС ќе стигне на сила, но изгледа дека општините ниту се подготвени да ги апсорбираат новите компетенции ниту пак го имаат идентификувано и предвидено својот фискален капацитет. Процесот на децентрализација е под ризик и ова бара граѓански притисок и влијание на техничките експерти на двете нивоа на власт со цел да се постигне издвојување на стравот, акци и мерливи индикатори.

Ние во ЦЕА би сакале да ја поиницираме дебата од јавна дебата за нивоа на фискален капацитет на македонските ЕЛС, како што може да биде измерен со почитување на македонските карактеристики и каква треба да биде владината политика во хоризонталното издвојување на македонските ЕЛС. Работилницата организирана на 24ти и 25ти февруари 2005 ја имаше оваа цел, и резултатот се политички препораки до власта за мерење на фискалниот капацитет. Овој број на билтенот е посветен на резултатите и препораките од овој настан.

Концепцијата на прошоци за надлежностите на власта за јавните услуги е тешко да се дефинира. Можеби најдобро е разбран со вообичаеното значење на изразот „пошреби“, како синоним за соодветните прошоци за јавни услуги. Со цел да се задоволат пошребите, правилно креираната ЕЛС треба да има капацитет кој ќе одговора на пошребите. Затоа за изготвувачите на политиките во Македонија особено е добродојдено дефинирањето и квантифицирањето на капацитетот на македонските ЕЛС да прибираат приходи, со цел да ги задоволат пошребите за стандардната кошничка на добра и услуги кои треба да бидат понудени на граѓаните. Нормално е да се постави прашањето како, доколку некој ЕЛС го немаат капацитетот, централната власт ќе остане со цел да се издвојувај ЕЛС и да се поддржи балансиран регионален развој.

За крај ќе изразам најдлабока благодарност до учесниците кои дадоа свој придонес кон овој настан и го подобрија квалитетот на јавната дебата по прашањата за децентрализацијата во Македонија.

Со најдобри желби
Марјан Николов, М-р

Клуч до успешна локална самоуправа: Прогресивниот локален развој изискува од општините тие ефективно да го измерат фискалниот капацитет

Клер Снид

Вршител на
должност на
одговорно лице на
единицата за
реформи
во јавната
администрација

Со преземањето на надлежностите од страна на општинските функционери во областа на социјално и економскиот развој од нив ќе се бара тие да го дефинираат и да направат проценка на општинскиот имот како и да го предвидат општинскиот приход со тоа што во исто време ќе треба да ги избалансираат капацитетите за генерирање на приходи во однос на пошребите на локалниот развој. За да може успешно да се излезе во пресрет на овој предизвик за проценка на приходот во однос на расходите, општините ќе треба да поседуваат основна способност за согледување на висинскиот капацитет на нивната општина. Законот за финансирање на единиците на локалната самоуправа од 2004 година нуди информации за законите што го регулираат општинскиот финансирање. Како и да е, истражувањето на рамката само по себе не значи дека тоа е доволен показател за „знаењето и умењето“ на општината. Ваквото знаење може да се развие само со искуство и со експертска поддршка и постојат можности за размена на искуства меѓу регионите и оние кои што практично го применуваат во практиката.

Овој број на „Децентрализација-наша цел“ му е посветен на темата за мерење на фискалниот капацитет и на потрагата за заеднички цели што водат кон успешен, правичен и динамичен развојен процес.

1) Благодарение на малиот грант од World Learning (УСАИД), кој ЦЕА го доби на конкурентска основа, веб страницата: <http://www.lsg-data.org.mk> е достапна за сите оние на кои им се потребни податоци, информации и индекси кои се однесуваат на ЕЛС. ЦЕА е прва меѓу НВОи во давањето база на податоци за ЕЛС на Интернет и со тоа овозможува ите да бидат достапни на пошироката јавност без никаков надомест.

РАБОТИЛНИЦА "МЕРЕЊЕ НА ФИСКАЛНИОТ КАПАЦИТЕТ НА МАКЕДОНСКИТЕ ЕЛС"

Работилницата се одржа на 24ти и 25ти февруари и ги имаше следниве цели:

- Да се идентификува оптимална мерка за фискалниот капацитет на македонските ЕЛС земајќи ги во предвид македонските карактеристики, да се идентификува методологија и барањата за мерливи податоци
- Активно учество на претставници од власта, претставници на ЕЛС и соодветниот НВО сектор
- Да се обезбедат препораки за фискалниот капацитет и можна шема за изедначување на македонските ЕЛС
- Да се иницира емпириска работа и студии за фискалната децентрализација во Македонија
- Да се развијат ексел модели за фискалниот капацитет, ворд документи од двете работни групи и power point презентации за конференцијата која ќе следи за медиумите и доносителите на одлуки.

2. Законот за финансирање на единиците на локална самоуправа ги дефинира изворите и начините на финансирање на единиците на локална самоуправа односно дефинира услови што треба да обезбедат квалитетно извршување на надлежностите на општините утврдени во Законот за локална самоуправа. Законот за даноците од имот и Законот за комунални такси ги утврдуваат начините и постапките за прибирањето на овие приходи.

3. Фискалниот капацитет на општината дефиниран како сопствен приход на општината треба да обезбеди извршување на надлежностите на општината финансиски следено само од сопствените извори на приходи на општините (даноците од имот, комуналните такси, персоналниот данок).

4. За утврдувањето на фискалниот капацитет на општините во конкретниот случај се користат параметри кои се достапни и кои според изворот што ги обезбедува се сметаат за веродостојни.

5. Голем број од податоците кои ги имаме како параметри за пресметка, а чиј извор е УЈП се утврдуваат според територијалната поделба од пред 1996 година. Поради тоа моравме да употребиме апроксимации со други варијабли (извор: Државен завод за статистика) кој што ја следат реалната состојба на теренот, а тоа е новата територијална поделба на 84 општини

6. Со последниот попис од 2002 година евидентирана е состојба на сите живеалишта на територијата на Република Македонија по број и површина која може соодветно да се искористи во оформувањето на квалитетна база за пресметка на данокот на имот.

Општините треба да ги добијат во електронска форма податоците како би можеле соодветно да ги обработат.

7. Од Управата за јавни приходи на Република Македонија и на регионалните Управи за јавни приходи треба да им се обезбеди во електронска форма постојната база за изработка на решенија за данок на имот (облог), како би можело да се изврши споредба на базата по последниот попис од 2002 година и наведената евиденција на Управата за јавни приходи.

ПРЕЗЕНТЕРИ И УЧЕСНИЦИ

Име и презиме на учесници	Институција / организација
1. Дубравка Јурлина-Алибеговик	Економски институт-Загреб
2. James Wooster	Bearing Point
3. Марјан Николов	ЦЕА
4. Александар Стојков	ЦЕА
5. Марија Костовска	Министерство за финансии
6. Вукица Савеска	Министерство за финансии
7. Валентина Рушковска	Министерство за локална самоуправа
8. Софија Спасовска	Министерство за труд исоцијална политика
9. Снежана Костовска	Министерство за труд исоцијална политика
10. Мико Милошевски	Управа за јавни приходи
11. Снежана Георгиевска	Државен завод за статистика
12. Весна Срцева	Управа за јавни приходи
13. Сузана Ичкова	Државен завод за статистика
14. Виолета Чадиговска	Државен завод за статистика
15. Зоран Јанкуловски	ЗФРЛСЈП
16. Евгенија Граматикова	ЗФРЛСЈП
17. Ирена Станковска	ЗФРЛСЈП
18. Максим Ацевски	ЗФРЛСЈП
19. Рина Петковска	Град Скопје
20. Крсто Андоновски	Град Скопје
21. Величе Николовска	ЗЕЛС

Согледувања и препораки за реално мерење на фискалниот капацитет на општините

1. Законот за територијална организација на единиците на локална самоуправа во Република Македонија го утврдува бројот на општините во Република Македонија и ги дефинира населените места што ги формираат општините.

Заклучоци на првата работна група

8. Општините, согласно Законот за даноци од имот треба да формираат во рамките на соодветните служби Комисии за утврдување на новата вредност на севкупниот имот што подложи на оданочување (како основа за оданочувањето да служи пазарната вредност на имотот).

Избрани методи за пресметка на фискалниот капацитет

1. Методологија на репрезентивен систем на приходи

Со оваа методологија се утврдува просечната ефективна даночна стапка како процент на учество на вкупно собраните приходи на општините по основ на даноците од имот во БДП².

За да можеме овие приходи да ги дисперзираме на 84 општини ја зедеме површината во м² на вкупно станови на 123 општини од Пописот на станови, згради и домаќинства.

На тој начин со една разумна апроксимација, утврдените приходи од УЈП на 34 ги пресликаваме на 84 општини, согласно новата територијална поделба.

Бидејќи со новиот Закон за финансирање на ЕЛС и дел од приходите од персоналниот данок на доход влегуваат како сопствен приход на општините и тој приход е влезен како собирок кон утврдените даночни приходи по основ на данок на приход.

За да можеме овие приходи да ги дисперзираме на 84 општини ја зедеме вкупната стапка на вработеност користејќи ги податоците од Проектот-Социо-економските диспаритети на општините во Република Македонија.

За да го утврдиме фискалниот капацитет на секоја поединечна општина просечната ефективна стапка ја множиме со поединечниот БДП на секоја општина.

2. Методологија на утврдени даночни приходи

Според оваа едноставна методологија фискалниот капацитет на општината е еднаков на утврдените даночни приходи по основ на даноците од имот.

Конкретната задача ја извршуваме на следниот начин:

Репрезентативен систем на приходи

За оваа методологија како параметри при пресметката ги користевме БДП по општини (утврден со експертска проценка при изработка на Проектот Социо-економските диспаритети на општините во Република Македонија), даночните приходи на општините остварени во 2002 година и број на жители според податоците од пописот во 2002.

Методологија на утврдени даночни приходи

За оваа методологија користевме податоци од Управата за јавни приходи за утврдени даночни приходи по основ на данок од имот, дизагригани на 34 општини.

Првична селекција на релевантните варијабли

Од понудената листа на варијабли за релевантни ги сметаме следните:

1. *Инфраструктурни индикатори* - Асфалтирани патишта 2003; Површина 2003; Број на живеалишта 2002; Телефонски приклучоци на правни лица 2001 и Телефонски приклучоци на институции и други лица ќе ги користиме како контролни варијабли.

2. *Демографски податоци* - сите, освен етничката структура на населението која е ирелевантна за локалните јавни услуги.

3. *Фискални индикатори* - Вкупни буџетски приходи на општините (2002 година); Буџетски приходи на општините (2002 година); Буџетски расходи на општините (2002 година) Буџетски приходи на општините по жител (2002 година); Наплатените централни даноци по општини; Вкупно приходи и расходи по видови на општинските буџети (администрација, фонд за патишта и фонд за комунално уредување).

4. *Реален сектор* - Стапка на невработеност (локално ниво), 2002 година Бруто домашен производ (според

2) БДП по општини е експертска проценка на г-дин Димитар Богов за цели на УНДП.

метод на паритет на куповна сила), 2002 по жител и број на регистрирани фирми (потреба е да се обезбедат податоци за активните претпријатија).

Анализа на корелацијата на варијаблите со локалните приходи и фискалниот капацитет на општините

Имајќи предвид дека немаме аналитички податоци за наплатата на националните даноци по општини земено се за анализа вкупните општински приходи по видови и намена (администрација, фонд за патишта и фонд за комунално уредување).

Како мерка за економскиот потенцијал на општината се концентрираме на неколку индикатори кои се посочени во економската теорија. Така на пример, висок степен на корелација се забележува помеѓу вкупните општински приходи и:

- бројот на живеалишта (станбени единици): 81.7%;
- телефонски приклучоци за претпријатија: 65.3%;
- број на регистрирани претпријатија (активни и неактивни): 92.5%
- стапката на невработеност: (-31.6%).

И покрај тоа што наједноставен метод на утврдување на фискалниот капацитет е собирањето на приходите на општините (вкупни приходи по жител по општина), не е можно истиот да се користи поради немање на расположиви податоци по новата територијална поделба. Примената на овој метод од аспект на распределувањето на дотациите од државниот буџет дава спротивен поттик за собирање на сопствените приходи.

Бидејќи најчесто употребувани мерки на фискалниот капацитет на општините се индикаторите од реалниот сектор изборот го сведовме на два концепти:

- проценка на додадената вредност по жител од нефинансиските претпријатија според метод на паритетот на куповната моќ (PPP во \$) и
- проценка на бруто регионален производ по жител (општински БДП) според метод на паритетот на куповната моќ (PPP во \$).

Помошната регресија покажа дека доколку бруто регионалниот производ (општински БДП) се зголеми за 1%, тогаш приходите на општините ќе се зголемат за 0,58%.

Во следната фаза од анализата го пресметавме фискалниот напор, мерка која го покажува капацитетот на локалната власт да наплати општински приходи според економската моќ на нејзината територија (однос помеѓу вкупните општинските приходи и избраната мерка за фискалниот капацитет).

И покрај непостоење на официјален податок (општински БДП) работната група согласно анализите го препорачува концептот проценка на бруто регионален производ по жител (општински) според метод на паритетот на куповната моќ (PPP во \$). Аргументот во прилог

на оваа одлука е дека концептот на проценката на додадената вредност по жител од нефинансиските претпријатија според метод на паритетот на куповната моќ (PPP во \$) не е доволно репрезентативен и го опфаќа само нефинансискиот сектор (55% од БДП) на ниво на РМ.

Според избраната метода просечниот фискален напор за РМ е 0,2% од БДП, и од вкупниот број на општини (84 без новоформираните општини Аеродром и Бутел), 50 општини се под државниот просек, а останатите 32 (односно 34 заедно со новоформираните општини Аеродром и Бутел, за кои не располагаме со податоци) покажуваат способност за остварување на приходите. Со анализата на општините кои се под државниот просек на фискален капацитет, ставени во корелација со бројот на жители и живеалишта се заклучува дека со зголемен административен напор општините имаат простор да го достигнат просечниот фискален капацитет во Републиката.

Препораки

- Обезбедување на официјални податоци за општинскиот БДП
- Општините кои што имаат потпросечен фискален капацитет да се стимулираат најнапред да го зголемат фискалниот напор:
- зголемување на опфатот на даночни обврзници, односно проширување на даночната база;
- подобрување на администрирањето и наплатата на даноците;
- избор на соодветна даночна стапка според економската способност на населението.

Заклучоци на Центарот за економски анализи

Учесниците на Форумот имаа неподелено мислење за важноста на мерењето на фискалниот капацитет и фискалниот напор на општините, како и за релевантноста на темата, особено во оваа фаза од фискалната децентрализација.

Имено, секоја шема за фискално воедначување меѓу општините, која ќе биде предложена Министерството за финансии ќе биде силно ограничена, доколку претходно не е измерен фискалниот капацитет, како и фискалниот напор на секоја општина.

Постојат повеќе методи како да се измери фискалниот капацитет на општината, од кои во најчеста употреба се репрезентативниот систем на приходи и некој од индикаторите за економската моќ на општината (општински бруто производ, персонален доход, вредност на даночната база и сл.). Иако секој метод има свои предности и недостатоци, факт е дека изборот во најголема мера е детерминиран од расположливите податоци. Според тоа, како и во секое мерење, квалитетната анализа на фискалниот капацитет мора да се потпира на квалитетни податоци на детално ниво.

Во моментот, Државниот завод за статистика и Управата за јавни приходи располагаат со многубројни индикатори за општините, но вистинската работа за средување на евиденцијата допрва претстои. Потребни се брзи чекори за развивање база на дизагрегирани податоци, кои ќе кореспондираат на неодамна усвоената територијална организација на Република Македонија (84 општини и градот Скопје).

Во однос на оценката на економската моќ на општините, Државниот завод за статистика располага со експертски проценки на додадената вредност на нефинансиските претпријатија во одделни општини (според методот на паритет на куповната сила), кои сепак опфаќаат само дел од претпоставениот општински бруто производ. Дури и кога би се публикувале официјални податоци за бруто општинскиот производ, вистински предизвик е да се одговори дали тоа е вистинскиот индикатор за економскиот потенцијал на општината. Имено, во моментот, локалните приходи на ЕЛС во Република Македонија претежно се прибираат од даноците на имот и комуналните такси, односно со даночно оптоварување на богатството на граѓаните и компаниите. Бидејќи бруто општинскиот производ како концепт е повеќе поврзан со доходот, отколку со богатството, ќе треба да се користат и други индикатори.

Учесниците на Форумот се согласија дека даночните бази на одделни даноци кои се прибираат на локално ниво можат да бидат мошне корисен индикатор за финансиската моќ на општините (фискален капацитет) и за оценка на нејзиното искористување од страна на локалните власти (фискален напор). Така на пример, утврдувањето на сегашната пазарна вредност на недвижниот имот, енормно би ја подобрила наплатата на данокот на имот, кој сега се наплаќа според вредноста на имотот во изјавите на даночните обврзници, некои од нив дадени уште во 1994 година.

Во таа смисла, учесниците потенцираа дека врвниот менаџмент на инволвираните институции мора да биде известен за итната потреба од збогатување на статистичките податоци на локално ниво, но и за сериозно подобрување на квалитетот на овие податоци.

Општините мора да го забрзаат формирањето на Комисии за утврдување на новата вредност на севкупниот имот што подложни на оданочување (пазарната вредност на имотот). На тој начин, значително ќе се подобри наплатата на локалните приходи, но не преку подигнување на даночните стапки, туку преку проширување на даночната база.

Мерењата на двете работни групи покажаа дека, врз основа на експертските проценки, во многу општини постои недоволна искористеност на фискалниот капацитет, односно наплатата е значително под државниот просек (или просечниот фискален напор на ЕЛС во Република Македонија). Тоа се претежно општини кои имаат висока густина на населението и силна концентрација на фирми, финансиски институции, физичка инфраструктура и сл.

Тоа значи дека е неопходна стимулација на локалните власти за засилување на наплатата (фискалниот напор).

Без оглед на избраниот начин, останува заклучокот дека успешното мотивирање на општините за да го зајакнат фискалниот напор и да ги подобрат јавните услуги е условено од квалитетна анализа на нивниот фискален капацитет.

Конечно, досегашните разговори и координација меѓу институциите инволвирани во претстојната децентрализација се одвиваа претежно на политичко ниво. Во таа смисла, Центарот за економски анализи ја оценува работилницата како пионерски обид за воспоставување конструктивна дебата и соработка на експертско ниво, преку широко учество на претставници од повеќе институции, кои покажаа висок професионализам и навистина голем ентузијазам. Сепак изненадени сме од незаинтересираноста на претставниците од Министерството за локална самоуправа (иако требаше да покажат и лидерство имајќи во предвид дека тоа министерство е раководител на владината работна група за децентрализација) кои заминаа од работилницата во првиот дел од првиот ден и ја пропуштија оваа можност да ги разменат своите искуства со учесниците од останатите заинтересирани државни органи и други организации.

Индиректните, иако не помалку значајни, ефекти од работилницата може да согледаат во зајакнувањето на неформалните врски помеѓу различните институции, размената на идеи и изворното информирање за напредокот на секоја институција во процесот на децентрализација.

Заклучоци на експертот Џејмс Вустер

Темата сама од себе е значајна и многу погодна за Македонија. Македонија се наоѓа на почетокот на процесот на нејзината децентрализација - можеби единствената најзначајна јавна политичка одлука која ја направила по нејзиното осамостојување. Она што е од витално значење да може процесот на децентрализација да функционира правилно е создавањето и имплементацијата на кредибилен и адекватен систем на меѓувладини трансфери засновани на објективни критериуми. Веродостојните мерења на фискалниот капацитет на општините може да бидат многу значаен елемент во создавањето на систем на трансфери и може многу да направи во обезбедувањето на општата перцепција за рамноправност - посебно кога постои реалноста и општата перцепција за значителни разлики меѓу општините во нивната способност да ги финансираат општинските услуги од нивните сопствени приходи.

Второ, работилницата беше добро организирана и невообичаено добро раководена, и ЦЕА и ФИОМ треба да бидат горди. Почетните и завршните презентации беа добро подготвени, како и самата изведба на работилницата - поделбата на учесниците во две групи за навистина да работат на реални податоци - беше инспиративна. Се сомневам дека некогаш сум учествувал во работилница обележана со толку високо ниво на ентузијастичко и информирано учество на посетителите.

Податоците за сопствените извори на приход на општините се длабоко неконзистентни. За времетраењето на работилницата стана многу јасно дека расположливите податоци за сопствените извори на приходи на општините се длабоко несоодветни за мерење на фискалниот капацитет на општините. Расположливите податоци се добиваат од претходната територијална структура со 34 општини додека сегашната територијална поделба има 84 општини. Процесот на внесување податоци од 34 на 84 за различни категории на приходи беше интересен и вреден за учесниците во работилницата, но крајниот резултат е недоволен да информира стратегиски одлуки за меѓувладините трансфери. Не само што податоците се премногу агрегирани, туку не постојат податоци. Како дополнително немаше расположливи податоци да се направи разумна проценка на фискалниот напор (одделни нивоа на административен напор и одделни стратегиски одлуки кои се однесуваат на стапките, како пример). Ова не е критика. Напорот да се работи со овие податоци им овозможи на учесниците подобро разбирање за видот на информации кои ќе бидат потребни во иднина со цел да се развие точна и верна проценка на фискалниот капацитет на општините.

Значењето од понатамошното систематското прибирање фискални податоци за општините. Понатаму се препорачува да биде формирана група за анализи во едно од Министерствата на централната власт која ќе прибира и анализира податоци од општините што ќе овозможи создавање на "Репрезентативен систем на приходи" кој ќе биде користен за проценка на фискалниот капацитет на општините. Овие податоци ќе вклучу-

ваат информации за наплатата на даноци, информации за даночна стапка, информации за вредноста на имотот и релевантни информации за административниот напор.

Употребата на субститути на краток рок може да биде избор за општините: општински БДП. Една од работите што беше согледана од активност на оваа работилница е дека постојат расположливи проценки за општинските бруто домашни производи по методот на паритет на куповна моќ изготвен од страна на УНДП. Како дополнување, неодамна во Македонија беше комплетирано истражување кои овозможува сигурни податоци за популацијата на општините. Од ова произлегува дека е возможно да се направат проценки за економската активност на општините пер capita кои може да послужат како субститут за мерење на општинскиот фискален капацитет. На крајот ова беше направено од страна на учесниците во работилницата. Она што беше утврдено е високото ниво на диспаритет меѓу општините во Македонија. Ова утврдено ниво на диспаритет е навистина високо за да биде игнорирано.

Не можам да гарантирам за точноста на оценките на општинскиот бруто производ или за нивото на кредитбилитет кое им го даваат македонските изготвувачи на политики или граѓаните. Без оглед, ако точноста може да биде потврдена и ако нивото на кредитбилитет е доволно високо, овие податоци може да се искористат за оформување едноставен субститут за општинскиот фискален капацитет кој може да се употреби за модифицирање на структурата на системот на меѓувладини трансфери и да се реструктурираат некои од основните диспаритете во фискалниот капацитет.

ПРЕСМЕТКА НА ФИСКАЛНИОТ КАПАЦИТЕТ НА ОПШТИНИТЕ ВО МКД

Општина / град во Република Македонија	Остварен Персонален Данок на Доход во 2000 год. (3%)	Репрезентативен даночен систем	Утврдени даноци на имот и комунални такси во 2000 во 000 денари	Вкупен фискален капацитет
Република Македонија	225,389,369	663,646,243	80,111,000	
Скопје - Град	63,210,317	345,111,531	17,153,287.76	
Арачиново	603,023	674,864	313,130.17	916,153
Берово	1,735,032	3,402,402	595,008.94	2,330,041
Битола	11,589,779	124,214,656	4,062,813.69	15,652,593
Новаци	359,958	3,560,184	185,824.68	545,782
Богданци	1,225,261	2,708,914	382,955.14	1,608,216
Дојран	428,751	514,320	258,651.08	687,402
Боговиње	1,392,453	3,781,647	1,010,681.54	2,403,135
Брвеница	1,730,026	2,080,963	515,311.96	2,245,338
Валандово	1,306,503	1,952,406	480,370.45	1,786,873
Велес	6,409,599	15,669,563	2,016,852.04	8,426,452
Чашка	490,735	3,084,057	321,787.73	812,522
Виница	2,436,438	6,332,373	747,269.44	3,183,708
Врапчиште	2,549,911	4,461,759	929,921.72	3,479,833
Гевгелија	3,360,570	11,213,066	1,102,484.26	4,463,055
Гостивар	7,460,238	42,902,323	2,735,352.19	10,195,590
Дебар	1,275,524	3,109,487	670,972.26	1,946,497
Центар Жупа	329,956	399,537	201,018.95	530,975
Делчево	2,348,658	3,942,686	757,801.08	3,106,459
Демир Хисар	1,258,493	5,921,142	517,119.92	1,775,613
Демир Капија	463,096	603,061	180,204.03	643,300
Долнени	668,994	5,986,017	474,793.35	1,143,787

Желино	833,417	1,533,501	657,289.19	1,490,706
Илинден	1,946,172	5,367,472	577,218.04	2,523,390
Јегуновце	856,547	2,352,725	419,519.15	1,276,066
Кавадарци	3,663,221	13,254,696	1,686,005.16	5,349,226
Кичево	3,272,371	5,171,154	1,235,186.22	4,507,557
Вранештица	100,214	153,513	120,075.27	220,289
Другово	277,682	388,494	243,803.56	521,486
Зајас	639,393	639,717	446,135.34	1,085,529
Осломеј	614,155	884,386	443,411.31	1,057,567
Пласница	186,973	246,142	140,756.33	327,729
Кочани	4,392,479	11,582,776	1,446,457.80	5,838,937
Зрновци	362,747	380,126	136,835.59	499,583
Облешево-Чешиново	889,025	3,217,982	310,957.72	1,199,983
Кратово	1,158,041	1,942,535	468,790.47	1,626,831
Крива Паланка	1,994,377	3,236,256	417,488.62	2,411,866
Крушево	824,899	1,990,957	424,560.79	1,249,460
Могила	763,318	2,675,588	253,865.88	1,017,184
Куманово	10,125,678	48,361,510	3,773,761.14	13,899,439
Старо Нагоричане	523,574	3,191,236	364,698.14	888,272
Липково	1,098,847	1,893,622	738,142.55	1,836,989
Македонска Каменица	1,092,696	849,217	275,908.15	1,368,605
Македонски Брод	785,509	3,998,709	414,185.59	1,199,694
Маврово-Ростуше	677,941	3,974,882	776,837.07	1,454,778
Неготино	1,980,957	5,414,008	797,026.22	2,777,983
Ново Село	1,201,320	2,344,335	574,339.17	1,775,659
Босилово	1,509,743	3,537,277	501,862.74	2,011,606
Охрид	6,700,483	16,546,111	3,269,438.86	9,969,922
Дебарца	465,804	2,224,465	498,404.88	964,209
Пехчево	578,405	1,257,404	309,322.33	887,727
Петровец	803,852	1,031,665	362,709.55	1,166,562
Зелениково	428,887	392,992	171,688.40	600,576
Прилеп	7,081,459	75,706,188	3,256,796.05	10,338,255
Кривогаштани	482,335	786,402	254,317.47	736,652
Пробиштип	1,999,577	4,164,236	695,791.79	2,695,369
Радовиш	3,611,318	20,107,168	1,057,988.46	4,669,307
Конче	525,578	1,263,229	121,484.87	647,063
Ранковце	299,072	566,950	180,520.15	479,592
Ресен	2,013,745	4,272,286	1,253,040.02	3,266,785
Росман	375,353	707,746	160,377.77	535,731
Градско	351,261	775,729	152,304.04	503,565
Сопиште	1,037,615	814,533	458,799.12	1,496,414
Студеничани	968,093	1,497,251	439,890.54	1,407,984
Струга	6,032,606	35,903,462	3,067,108.70	9,099,714
Вевчани	315,282	578,534	129,421.50	444,703
Струмица	6,237,192	46,422,051	2,184,282.63	8,421,475
Василево	1,144,339	2,311,330	386,543.65	1,530,883
Свети Николе	2,016,096	6,437,013	713,919.76	2,730,016
Лозово	281,954	840,843	100,963.48	382,917
Теарце	1,493,108	1,330,230	783,617.32	2,276,725
Тетово	8,951,307	47,160,552	2,848,085.95	11,799,393
Чучер-Сандево	865,877	998,442	365,688.41	1,231,566
Штип	6,175,920	13,528,604	1,836,028.69	8,011,949
Карбинци	344,061	944,089	138,300.02	482,361
Сарај	2,281,520	4,133,284	914,611.32	3,196,131
Гази Баба	9,041,934	40,742,871	2,434,076.16	11,476,010
Ѓорче Петров	5,726,846	2,959,277	1,633,034.05	7,359,880
Карпош	9,012,570	35,845,523	2,570,140.83	11,582,711
Центар	10,674,622	211,556,424	3,175,973.33	13,850,595
Шуто Оризари	929,323	610,265	407,355.34	1,336,679
Кисела Вода	9,418,797	22,837,309	2,361,012.67	11,779,810
Чаир	4,130,521	5,089,667	1,105,341.35	5,235,862
Аеродром	9,418,797	22,837,127	1,180,506.34	10,599,303
Бутел	4,130,521	5,089,593	552,670.68	4,683,192